

Istorijos krypties studijų kokybės vertinimo 2020–2021 m. apžvalga

2020 m. spalio – 2021 m. balandžio mėn. Studijų kokybės vertinimo centras (SKVC) organizavo istorijos krypties studijų, vykdomų Lietuvos aukštosiose mokyklose, išorinį ekspertinį vertinimą. **Istorijos** krypties studijas Lietuvoje vykdo **Klaipėdos universitetas**, **Vytauto Didžiojo universitetas** ir **Vilniaus universitetas**. Kiekvienas iš jų vykdo po vieną pirmosios ir po vieną antrosios pakopos studijų programą (iš viso – 6 studijų programos).

Išorinį vertinimą atliko SKVC atrinkti ekspertai:

Prof. dr. Jolanta Choińska-Mika (grupės vadovė, Varšuvos universitetas, Lenkija),

Prof. dr. Joerg Hackmann (Greifswaldo universitetas, Vokietija; Ščecino universitetas, Lenkija),

Doc. Peter D'Sena (Hertfordšyro universitetas, Jungtinė Karalystė),

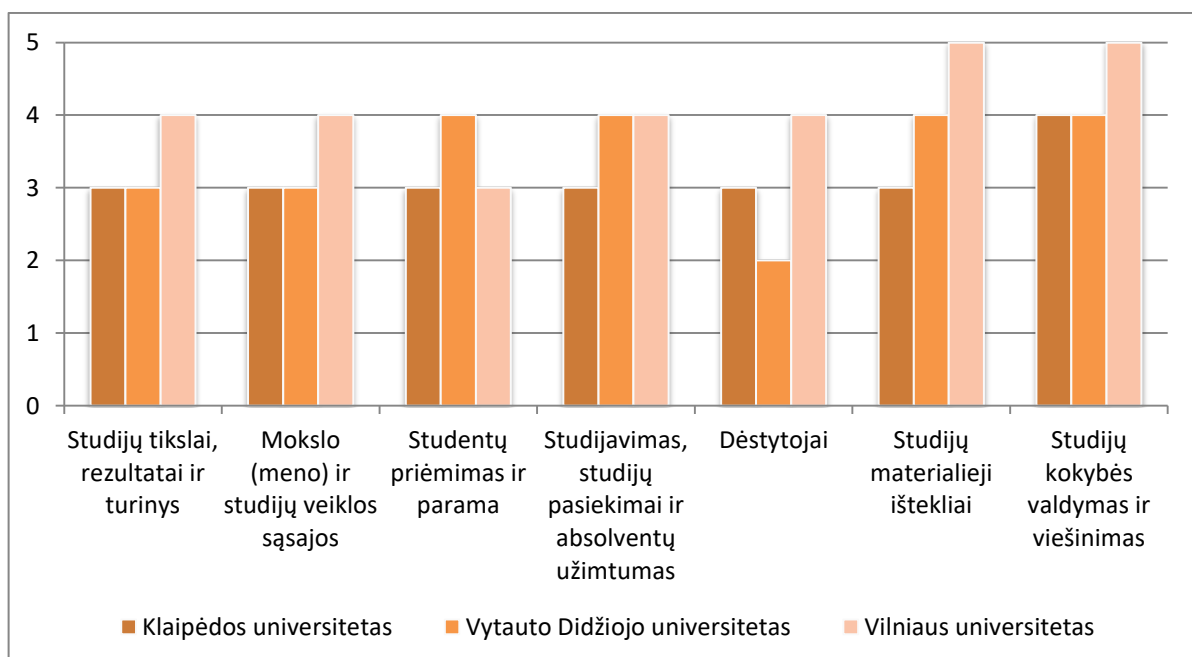
Giedrė Švėgždaitė-Randienė (socialinė partnerė, MB „Ekspomūza“, Lietuva),

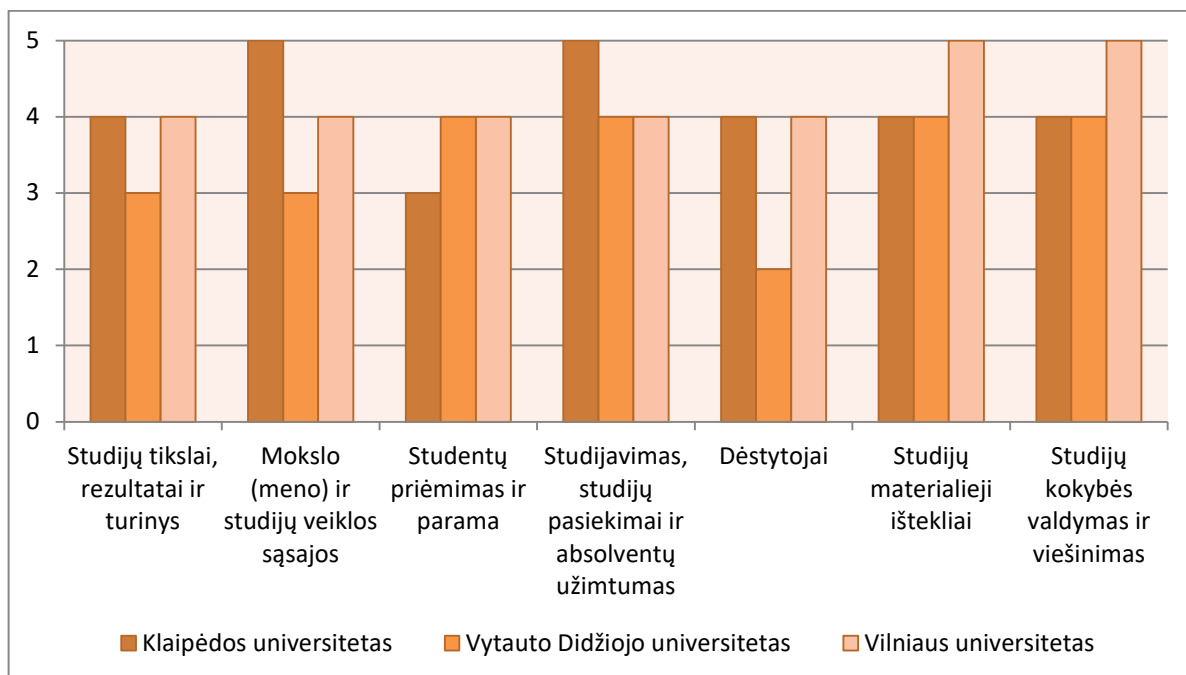
Studentų atstovė Maria-Giovanna Lolito (Teramo universitetas, Italija).

Klaipėdos universiteto pirmosios pakopos istorijos studijos surinko 22 balus ir gavo 7 metų akreditaciją, o antrosios pakopos studijos – 29 balus ir akredituotos 7 m. laikotarpiui. **Vytauto Didžiojo universiteto** tiek pirmosios, tiek antrosios pakopos istorijos studijos surinko 24 balus ir gavo 3 metų akreditaciją. **Vilniaus universiteto** pirmosios pakopos istorijos studijos surinko 29 balus, o antrosios pakopos studijos – 30 balų ir akredituotos 7 m. laikotarpiui.

Žemiau pateikti ekspertų skirti istorijos krypties pirmosios ir antrosios pakopų studijų vertinimo balai pagal **vertinamąsias sritis**.

Istorijos krypties pirmosios pakopos studijų vertinimo balai pagal vertinamąsias sritis

Studijų tikslai, rezultatai ir turinys

Ekspertai vertinimo išvadosse atkreipė dėmesį į tai, kad visose trijose aukštosiose mokyklose istorijos krypties studijų programos **gerai atliepia darbo rinkos poreikius**. Anot ekspertų, istorijos krypties studijose Lietuvoje rengiami studentai pasižymi plačiu „minkštųjų“ (angl. *soft*) ir „perkeliamųjų“ (angl. *transferable*) gebėjimų spektru, atveriančiu plačias karjeros perspektyvas. Išskirtine istorijos studijų krypties stiprybe ekspertai įvardijo tamprą bendradarbiavimą su regiono socialiniais partneriais ir būsimaisiais absolventų darbdaviais, reprezentuojančiais tokius sektorius kaip kultūra, švietimas, žiniasklaida, krašto apsaugos institucijos, ginkluotosios pajėgos. Kaip efektyvaus ir unikalaus bendradarbiavimo su socialiniais partneriais pavyzdį ekspertai išskyrė Klaipėdos universitete įgyvendinamą Karo istorijos modulį.

Mokslo (meno) ir studijų veiklos sąsajos

Ekspertai pažymėjo, kad Lietuvoje istorikus rengiančios aukštosios mokyklos kartu yra ir **Lietuvoje lyderiaujantys mokslinių istorinių tyrimų centrai**. Jose dirbantys mokslininkai yra gerai žinomi, o jų tyrimai plačiai pripažįstami ne tik Lietuvoje, bet ir kitose Europos šalyse. Istorijos krypties mokslininkų tyrimų rezultatai publikuojami lietuvių, anglų, vokiečių, rusų ir kitomis kalbomis, tai atveria galimybes plačiai tyrimų rezultatų sklaidai. Taip pat vertintojai atkreipė dėmesį į sėkmingai plėtojamus tyrimus specifinėmis temomis – pvz., Baltijos šalių istorijos tyrimus Klaipėdos universitete, migracijos tyrinėjimus Vytauto Didžiojo universitete, Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorijos tyrinėjimus Vilniaus universitete. Tyrimų ekspertizė, pažymi ekspertai, suteikia tvirtą pamatą dėstyti tiek pirmosios, tiek antrosios pakopos studijų programose. Kaip geroji praktika išskirta tai, kad **istorinių tyrimų rezultatai deramai integruojami į studijų programas**, dėstyimas paremtas pačių dėstytojų tyrimine veikla, o tai ypač sustiprina magistro baigiamųjų darbų rengimo kokybę.

Dėstytojai

Kita vertus, ekspertų manymu, dėmesys mokslinei-tyriminei veiklai istorijos krypties dėstytojų tarpe kiek užgožia pedagoginių kompetencijų svarbą, todėl ekspertai **paragino skirti didesnę dėmesį dėstytojų pedagoginių kompetencijų stiprinimui** ir platesnei aukštos kokybės dėstytojų praktikų sklaidai, tai ypač aktualu Klaipėdos universitetui ir Vytauto Didžiojo universitetui. Ekspertai taip pat pateikė rekomendaciją padidinti studijų

programų vykdymo eigoje studentams skiriamų užduočių formų įvairovę, paragino siekti tiksliau vertinti studentų su skirtingais mokymosi stiliais mokymosi rezultatus, patobulinti kiekvieno studento įsitraukimą per autentiškas vertinimo formas, bei labiau išnaudoti formuojamąjį vertinimą, siekiant studentus dažniau informuoti apie jų pasiektą pažangą.

Studentų priėmimas ir parama

Vertindami studentų priėmimo į studijas tvarką ir kriterijus, ekspertai įsitikino, kad priėmimo kriterijai yra išsamūs, pagrįsti ir vieši, o stojantieji turi pakankamai laiko su jais susipažinti. Antra vertus, ekspertai atkreipė dėmesį į **demografines studentų skaičių mažėjimo tendencijas** ir paragino aukštąsias mokyklas plėtoti ambicingesnes ir tvirtesnes strategijas jaunų žmonių pritraukimui studijuoti humanitarinius mokslus.

Studijavimas, studijų pasiekimai ir absolventų užimtumas

Pastebėta, kad visos istorijos krypties studijų programos Lietuvoje **labai teigiamai vertinamos pačių studentų**. Susitikimuose su ekspertais studentai išreiškė pasitenkinimą studijose įgyjamomis žiniomis ir gebėjimais, dėstytojų ir administracijos jiems teikiamomis konsultacijomis, universitetų teikiama finansine ir socialine parama, konsultavimu karjeros klausimais. Be to, vadovaujantis vidinėmis aukštųjų mokyklų tvarkomis, studentai apdovanojami už asmeninius akademinus ir mokslinius pasiekimus.

Šalia šių krypties stiprybių pažymėtina, kad pateiktos rekomendacijos aukštosioms mokykloms instituciniu lygiu **išplėsti papildomų mokymosi poreikių sampratą**, kuri šiuo metu, ekspertų manymu, yra sukoncentruota į fizinės negalias ir judėjimo galimybių užtikrinimą. Be to, ekspertai siūlė pripažinti ir psichinės sveikatos bei psichologinių veiksnių įtaką mokymuisi, įtraukiant juos į specialiųjų poreikių apibrėžimą.

Vertintojai buvo teigiamai nustebinti **studentų lojalumu savo aukštajai mokyklai**, sietinu su pasitenkinimu studijomis, dėstytojų profesionalumu, aukštųjų mokyklų kuriama studentams draugiška atmosfera. Kita vertus, ekspertai atkreipė dėmesį į tai, kad dauguma studentų, ypač – antrosios pakopos studijose, derina studijas ir darbą. Universitetai mėgina atremti šį iššūkį lanksčiai pritaikydami studijų programas prie studentų poreikių, naudojant individualias mokymosi schemas. Ekspertai pažymėjo, kad svarbu ir toliau reguliariai **informuoti studentus apie jiems atvirus paramos kanalus ir būdus**.

Studijų ir darbo derinimas taip pat laikomas viena pagrindinių **žemo studentų suinteresuotumo tarptautinio mobilumo programomis** priežasčių. 2018 m. duomenimis, mainų programų (išvykstant studijuoti pagal ne mažiau kaip 15 kreditų programą) galimybėmis pasinaudojo tik 1 proc. pirmosios pakopos istorijos studentų ir 4 proc. antrosios pakopos istorijos studentų Vytauto Didžiojo universitete. Vilniaus universitete 2018 m. šia galimybe pasinaudojo 3 proc. pirmosios pakopos istorijos studentų ir 6 proc. antrosios pakopos istorijos studentų. Klaipėdos universiteto istorijos krypties studentai pastaraisiais metais į mainų programas nevyko. Ekspertai sveikino aukštųjų mokyklų pastangas skatinti studentų akademinį mobilumą kuriant ir reklamuojant **virtualaus mobilumo programas**, kurioms gana plačias perspektyvas atveria Europos universitetų aljansai (Klaipėdos universitetas dalyvauja „EU CONEXUS“, Vilniaus universitetas – „Arqus“, Vytauto Didžiojo universitetas – „Transform4Europe – T4E“ Europos universitetų aljansuose). Virtualaus mobilumo aktualumas dar labiau išaugo pandemijos laikotarpiu, tikėtina, kad jo svarba ateityje tik didės.

Studijų materialieji ištekliai

Vertindami istorijos krypties studijų **materialiuosius išteklius**, ekspertai atkreipė dėmesį į itin gerai prižiūrimus ir atnaujinamus bibliotekų fondus, gebėjimą greitai atliepti į dėstytojų ir studentų poreikius. Dėstytojai gali užsakyti naujus leidinius ir formuoti užsakomų knygų ar duomenų bazių sąrašus, taip pat suteikiama galimybė naudotis ne

tik prenumeruojamais leidiniais ir skaitmeniniais ištekliais, bet ir tarptautiniais bibliotekų tinklais leidinių ir kitų informacinių išteklių pasiskolinimui.

Studijų kokybės valdymas ir viešinimas

Studijų kokybės valdymo ir viešinimo srityje daugiausiai balų surinko Vilniaus universitetas. Ekspertai ypač teigiamai įvertino šiame universitete naudojamą studentų apklausų sistemą, kuri aktyviai įtraukia daugumą studentų, informuoja studentus apie apklausų rezultatus ir grįžtamąjį ryšį reaguojant į studentų siūlymus.

Su ekspertų parengtu istorijos krypties studijų pilnu apžvalgos tekstu angliškai galima susipažinti [čia](#).

Kas toliau?

Įsigaliojus Studijų kokybės vertinimo centro sprendimui dėl krypties studijų akreditavimo, pradedama vykdyti paskesnė veikla, kurios metu aukštosios mokyklos turėtų tobulinti krypties ir pakopos studijas pagal ekspertų pateiktas rekomendacijas. Įgyvendindami numatytas studijų tobulinimo priemones, universitetai turėtų parengti išorinio vertinimo rekomendacijų įgyvendinimo **pažangos ataskaitą**, viešinti ją savo interneto svetainėje bei pateikti Centrai [Studijų kryptių išorinio vertinimo metodikoje](#) nustatytais terminais.

©Studijų kokybės vertinimo centras, 2021 m.